

Kommunstyrelsens pensionärsråd

**Protokoll nr 2 fört vid kommunstyrelsens pensionärsråds sammanträde
tisdagen den 5 februari 2008 kl. 10.00 -12.00**

Justerat den 6 februari 2007

Ann-Marie Furumark

Eva Sahlin

Ordförande Ann-Marie Furumark (PRO)
Vice ordförande Eva Sahlin (SPF)

Ledamöter Alex Margulies (PRO)
Bror Lord (PRO)
Mats Danielson (SPF)
Johnny Dahlin (SPF)
Laila Högdahl (SKPF)
Kerstin Rosenqvist Hedler (SPRF)

Ersättare Kurt Blank (PRO)
Barbro Karlsson (PRO)
Sven Larsson (PRO)
Olle Eriksson (SPF)
Kerstin Genell Andrén (SPF)
Karin Wilborg (SPF)
Kerstin Svenson (SPRF)
Berndt Holgersson (RPG)

Förhinder: Stig Alenlov (SKPF)

Dessutom var Gunnel Rohlin, Raili Karlsson, Chatrin Engbo, Lotta Burénus,
Eva Lindgren, Staffan Halleskog och Annika Jalap-Hermanson.

§ 1 Närvarande

Sekreteraren noterar närvaro.

§ 2 Val av justerare

Eva Sahlin utses att tillsammans med Ann-Marie Furumark justera dagens protokoll.

§ 3 Anmälan av övriga frågor samt fastställande av dagordning

Dagordningen fastställs efter tillägg av ett par övriga frågor.

§ 4 Anmälan av protokollsjustering KPR 1/2008-01-15

Anmälan läggs med godkännande till handlingarna.

§ 5 Anmälan av protokollsjustering ÄN 2/2008-01-22

Anmälan läggs till handlingarna.

§ 6 Anmälan av protokollsjustering HKR 1/2008-01-15

Anmälan läggs till handlingarna.

§ 7 Verksamhetsberättelse med bokslut för år 2007

Äldrenämnden kommer att redovisa ett överskott om 30,4 mnkr för verksamhetsåret 2007. Överskottet, efter beaktande av ej förbrukade medel för kompetensutveckling av personal inom äldreomsorgen, prognostiseras till 6,4 mnkr.

Med hänvisning till den övergripande verksamhetsuppföljningen bedömer förvaltningen att äldrenämnden under året arbetat mot de av stadens inriktningsmål som är relevanta för nämnden och att nämndens mål för verksamheten till stor del uppnåtts.

Rådet har ingen erinran.

§ 8 Äldreombudsmannens årsrapport 2008 över verksamhetsåret 2007

Äldreombudsmannen är en fristående funktion med möjlighet att stärka den enskildes inflytande. Några av de viktigaste uppgifterna för äldreombudsmannen är att:

- *Informera om stadens äldreomsorg*
- *Ge råd, stöd och vägledning till äldre, deras anhöriga eller andra företrädare*
- *Vägleda till rätt stadsdelsförvaltning eller myndighet och i vissa fall även förmedla kontakt*
- *Ta tillvara och följa upp synpunkter, önskemål och klagomål samt förmedla dessa vidare till ansvariga inom äldreomsorgen.*
- *Sprida goda exempel inom staden och föra en dialog med stadsdelsförvaltningarna och verksamheterna, så att stadens omsorg och andra tjänster kan utvecklas och förbättras*
- *Systematiskt dokumentera och följa upp synpunkter och förslag för att därigenom kunna förebygga brister och sprida goda exempel*
- *Årligen beskriva sina erfarenheter och sin syn på stadens äldreomsorg i en rapport till kommunstyrelsen*

Rådet gör följande uttalande:

Äldreomsorgsinspektörernas och äldreombudsmannens rapporter för år 2007 ger tillsammans en god bild av läget i stadens äldreomsorg, även om inspektörernas rapport i första hand bygger på de granskningar som utförts under år 2007. I likhet med förvaltningen konstaterar KPR att de båda rapporterna leder fram till i stort sett samma slutsatser om brister och utvecklingsbehov.

Det är visserligen bra att rapporterna bekräftar de brister och missförhållanden som vi själva genom våra kontakter och egna upplevelser har kännedom om och som KPR vid många tillfällen har uttalat sig om. Å andra sidan är det beklämmande att så lite har hänt, trots beslutsfattarnas policybeslut och uttalade goda avsikter. När i en framtid ska KPR slippa upprepa sina kritiska uttalanden?

Vi inser dock att kontakterna med ÄO avser nästan bara klagomål och negativa synpunkter. Av de mer än 25 000 personer som fick insatser från äldreomsorgen har bara knappt 1 500 (det vill säga runt sex procent) själva eller genom närstående hört av sig till ÄO. Även om det kan finnas ett stort mörkertal tror vi att äldreomsorgen i Stockholm på det hela taget fungerar hyggligt. Men båda rapporterna visar tydligt på att staden måste göra mera för att ge sina äldre vård och omsorg efter deras individuella behov och önskemål. Det är inte roligt att bli gammal och skröplig, men livet kan bli lättare med en god äldreomsorg.

Enligt ÄO gällde även år 2007 över hälften av inkomna synpunkter boendefrågor. Vi ska inte här upprepa vår ofta framförda kritik mot hanteringen av ansökningar om plats i servicehus. Nu förväntar vi oss att de nya riktlinjerna för biståndsbedömningen verkligen får genomslag samt att den pågående utbildningen av biståndshandläggarna och deras chefer undanröjer alla tvivel om innebörden.

Vi uppskattar äldreomsorgsinspektörernas kloka diskussioner kring framgångsfaktorer, kvalitet och ledarskap. Just här visar sig tydligt överensstämmelserna med ÄO:s slutsatser. Allt som de äldre särskilt värdesätter och ofta saknar indikerar god kvalitet — individuell hänsyn, trygghet, kontinuitet, gemensamma måltider, utevistelse, sociala kontakter och dagliga stimulerande händelser.

Liksom förvaltningen delar vi ÄO:s uppfattning att staden bör ha gemensamma rutiner och verktyg vid hanteringen av synpunkter och klagomål. Mycket bra är också att ÄO och stadsdelsförvaltningarna tillsammans skall göra en analys av inkomna synpunkter och klagomål.

Vi instämmer helt i äldreomsorgsinspektörernas skrivningar om personalutbildning, validering och behovet av tydliga yrkeskrav. Validering görs alltför sällan, annat än underförstått; många års erfarenhet av att arbeta med äldre kan ge en gedigen kompetens som uppskattas inte minst av de äldre.

Förvaltningen hävdar i sina utlåtanden att det nu finns "förutsättningar" för äldreomsorg med god kvalitet i staden. Vid närmare påseende tycks dessa förutsättningar bestå av dels de nya riktlinjerna, dels äldreplanen för år 2007-2011. Dessa dokument är utmärkta, och många väntar på den s k implementeringen.

KPR vill med kraft understryka att vackra ord på papper och från talarstolar inte räcker. Det allra viktigaste som vi lär av de nu behandlade rapporterna är att *personaltätheten i äldreomsorgen måste bli mycket större*. "För att kunna ge en värdig och säker omvårdnad krävs det en lägsta godtagbar personaltäthet", skriver äldreomsorgsinspektörerna med en enkel och självklar formulering, och de visar också skrämmande exempel på vad som kan förekomma vid en alltför låg bemanning. ÄO pekar också på detta i nästan likalydande ordalag.

Ingen kan numera påstå sig inte veta hur det står till i Stockholms äldreomsorg. Äldreombudsmannen och äldreomsorgsinspektörerna har under en följd av år avgivit lättlästa och upplysande rapporter. Forskningsrapporter, enkäter och utredningar bidrar till kunskapsmassan. Kunskapen finns. Finns viljan och pengarna?

Därför vill KPR avslutningsvis uppmana stadens politiker:

Upp till bevis! Nu gäller det att inte bara visa sina ambitioner utan att leverera konkreta resultat! Risken är annars att ni drabbas hårt av de svikna förväntningarnas missnöje.

§ 9 **Äldreomsorgsinspektörernas årsrapport 2008 över verksamhetsåret 2007**

Äldreomsorgsinspektörernas uppdrag är att rapportera om förhållanden i verksamheten till stadsdelsnämnderna, äldrenämnden och kommunstyrelsen. Årsrapporten är skriven med syftet att den ska bidra till diskussion och fortsatt kvalitetsutveckling.

Målet med äldreomsorgsinspektörernas granskning och rapportering är:

- *Genom rapporteringen hålls den politiska ledningen informerad om utvecklingen inom äldreomsorgen och det övergripande granskningsresultatet kan ligga till grund för strategiska vägval inom stadens äldreomsorg*
- *Resultaten från rapporterna kan fungera som underlag för diskussioner på olika nivåer i organisationen och även användas för jämförande studier mellan enheter och mellan stadsdelsnämnder*
- *Rapporterna lyfter fram goda exempel, metoder och framgångsfaktorer från väl fungerande verksamheter. Goda exempel kan bidra till utveckling av äldreomsorgen*
- *Mindre väl fungerande verksamheter åtgärdar sina brister*

Rådet gör följande uttalande:

Äldreomsorgsinspektörernas och äldreombudsmannens rapporter för år 2007 ger tillsammans en god bild av läget i stadens äldreomsorg, även om inspektörernas rapport i första hand bygger på de granskningar som utförts under år 2007. I likhet med förvaltningen konstaterar KPR att de båda rapporterna leder fram till i stort sett samma slutsatser om brister och utvecklingsbehov.

Det är visserligen bra att rapporterna bekräftar de brister och missförhållanden som vi själva genom våra kontakter och egna upplevelser har kännedom om och som KPR vid många tillfällen har uttalat sig om. Å andra sidan är det beklämmande att så lite har hänt, trots beslutsfattarnas policybeslut och uttalade goda avsikter. När i en framtid ska KPR slippa upprepa sina kritiska uttalanden?

Vi inser dock att kontakterna med ÄO avser nästan bara klagomål och negativa synpunkter. Av de mer än 25 000 personer som fick insatser från äldreomsorgen har bara knappt 1 500 (det vill säga runt sex procent) själva eller genom närstående hört av sig till ÄO. Även om det kan finnas ett stort mörkertal tror vi att äldreomsorgen i Stockholm på det hela taget fungerar hyggligt. Men båda rapporterna visar tydligt på att staden måste göra mera för att ge sina äldre vård och omsorg efter deras individuella behov och önskemål. Det är inte roligt att bli gammal och skröplig, men livet kan bli lättare med en god äldreomsorg.

Enligt ÄO gällde även år 2007 över hälften av inkomna synpunkter boendefrågor. Vi ska inte här upprepa vår ofta framförda kritik mot hanteringen av ansökningar om plats i servicehus. Nu förväntar vi oss att de nya riktlinjerna för biståndsbedömningen verkligen får genomslag samt att den pågående utbildningen av biståndshandläggarna och deras chefer undanröjer alla tvivel om innebörden.

Vi uppskattar äldreomsorgsinspektörernas kloka diskussioner kring framgångsfaktorer, kvalitet och ledarskap. Just här visar sig tydligt överensstämmelserna med ÄO:s slutsatser. Allt som de äldre särskilt värdesätter och ofta saknar indikerar god kvalitet — individuell hänsyn, trygghet, kontinuitet, gemensamma måltider, utevistelse, sociala kontakter och dagliga stimulerande händelser.

Liksom förvaltningen delar vi ÄO:s uppfattning att staden bör ha gemensamma rutiner och verktyg vid hanteringen av synpunkter och klagomål. Mycket bra är också att ÄO och stadsdelsförvaltningarna tillsammans skall göra en analys av inkomna synpunkter och klagomål.

Vi instämmer helt i äldreomsorgsinspektörernas skrivningar om personalutbildning, validering och behovet av tydliga yrkeskrav. Validering görs alltför sällan, annat än underförstått; många års erfarenhet av att arbeta med äldre kan ge en gedigen kompetens som uppskattas inte minst av de äldre.

Förvaltningen hävdar i sina utlåtanden att det nu finns "förutsättningar" för äldreomsorg med god kvalitet i staden. Vid närmare påseende tycks dessa förutsättningar bestå av dels de nya riktlinjerna, dels äldreplanen för år 2007-2011. Dessa dokument är utmärkta, och många väntar på den s k implementeringen.

KPR vill med kraft understryka att vackra ord på papper och från talarstolar inte räcker. Det allra viktigaste som vi lär av de nu behandlade rapporterna är att *personaltätheten i äldreomsorgen måste bli mycket större*. "För att kunna ge en värdig och säker omvårdnad krävs det en lägsta godtagbar personaltäthet", skriver äldreomsorgsinspektörerna med en enkel och självklar formulering, och de visar också skrämmande exempel på vad som kan förekomma vid en alltför låg bemanning. ÅO pekar också på detta i nästan likalydande ordalag.

Ingen kan numera påstå sig inte veta hur det står till i Stockholms äldreomsorg. Äldreombudsmannen och äldreomsorgsinspektörerna har under en följd av år avgivit lättlästa och upplysande rapporter. Forskningsrapporter, enkäter och utredningar bidrar till kunskapsmassan. Kunskapen finns. Finns viljan och pengarna?

Därför vill KPR avslutningsvis uppmana stadens politiker:

Upp till bevis! Nu gäller det att inte bara visa sina ambitioner utan att leverera konkreta resultat! Risker är annars att ni drabbas hårt av de svikna förväntningarnas missnöje.

§ 10 Rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap 1 § socialtjänstlagen, kvartal 4, 2007

Enligt socialtjänstlagen (SoL) 16 kap. 6 f-h § är kommunerna skyldiga att anmäla alla gynnande beslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen som inte verkställts inom tre månader. Rapportering ska ske till länsstyrelsen, kommunens revisorer och kommunfullmäktige. Rapporteringsskyldigheten gäller även alla avbrott i verkställigheten om beslutet inte har verkställts på nytt inom tre månader från dagen för avbrottet. Kommuner som inte inom skälig tid tillhandahåller bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL som någon är berättigad till enligt beslut av kommunen, kan av länsrätten åläggas att betala en särskild avgift.

Rådet har ingen erinran.

§ 11 Delredovisning av 2007 års stimulansmedel för vård och omsorg om äldre – kost/nutrition och statistik

Under 2007 beviljades äldrenämnden 500 tkr till ett kost/nutritionprojekt och 1 500 tkr för merkostnader i samband med inlämning av statistikuppgifter. Senast den 7 mars 2008 ska en delredovisning av 2007 års stimulansbidrag göras till Socialstyrelsen. Delredovisningen ska innehålla en redovisning av vilka ökade kostnader den individbaserade statistiken och webbenkäterna för öppna jämförelser medfört för staden. Vidare ska framgå om de projekt/satsningar för vilka huvudmännen beviljats stimulansbidrag kommit igång som planerat.

Rådet har ingen erinran.

§ 12 Förvaltningschefens information

- **Utbildningsläget** – Annika Jalap-Hermanson redovisar pågående utbildningsinsatser.
- **Erfarenhetsseminarium** – Kost- och nutritionprojekt i Stockholms län redovisas den 31 mars 2008
- **Förebyggande hembesök** till äldre – en modell för det hälsobefrämjande arbetet. Rapport CeFAM och ÄldreCentrum 2007:20
- **Tro och vetande** – Äldreriksdagen 17-18 april 2008
Alex Margulies, Eva Sahlin och Olle Eriksson kommer att delta och anmäler sig själva.
- **Annons** – entreprenadupphandling av vård- och omsorgsboende är utannonserad.

§ 13 Övriga frågor

- **Kontaktpersoner** KPR för stadsdelsnämndernas lokala pensionärsråd efter Gun Henriksson och Edmund Gabrielsson: utsågs Karin Wilborg för Bromma och Kerstin Svenson för Hägersten-Liljeholmen.
- **Värdighetsgarantin** – önskades föredragning

Vid protokollet

Göran Edenberg
sekreterare